

ERVIN FRITZ

Kot bi se z nogo čohal za ušesom

Velike Kompolje

To jutro zajtrkujem na terasi,
nalivam čaj, gledam proti Muljavi,
dan bo visok, nedeljski, to se pravi,
vse šlo bo praznično in prav počasi:

kolona avtov – k maši – proti vasi,
kragulj – na lov – v elipsah po višavi,
v moje uho – sam Bach v nebeški slavi,
vse pričalo bo: zdaj so znosni časi.

Morda se utrnejo mi dve tri strofe,
sem svinčnik, če se bodo utrnilo,
če ne, molče bom šel med filozofe

in le živel, živel te hipe mile
sredi velikokompoljske idile.
Živel od odložene katastrofe.

Suha krajina

Pripeka. Sonce. Sredi popoldneva.
Vse suho. Vroče. Vse strmi. Tišina.
Na strehi cerkve se tali kovina.
Zrak nad vasjo nevarno se pregreva.

V pregreto krajino zgrmi nevihta.
Ni zdovc. Ni krivc. Tuli iz vseh vetrov.
Obzorje iz znorelih mačk in psov.
V oblakih toča kot pokrita rihta.

Okrog in krog do tal črni zastori,
le nad vasjo je kupola jasnine
in od nebes do cerkve sončen rov.

Je res, da zro na nas angelcev zbori?
Res je: tu brez dežja nevihta mine.
V vrtu zvečer spet sam zalival bom fižol.

Prekmurje

Streljaj iz Sobote – in že Prekmurje!
Povsod koruza, ki daljavo pridi.
Vse ravno, a nikamor se ne vidi,
samo nebo. Iz perspektive kurje

napadajo ljudi tesnobe furije.
Kar se res dobro vidi, so prividi,
pogubni Kurentu in Lepi Vidi.
Na Muri so vse ure na neurje,

daljave ni, in to je kot bolezen,
zato Prekmurci pijejo drugače.
Že zjutraj planejo v brezno pijače,

saj jo najhuje skupi, kdor je trezen:
daljava polasti se ga demonska,
otožnost smrtna, smrtna sla panonska.

Tako gre to

Tako gre to: narežeš si cepiče,
obžagaš divjo češnjo, cepiš na zavih,
pride aprilski vetrc, nagajiv preprih
zbudi drevo in veje v rast pokliče.

Kot da si zložil kak prav dober stih,
te veseli sadjarska umetnija.
Večina cepov se krepko razvija
in žlahten sadež zrasel bo na njih.

In škorci, ki so prej se zmrdovali,
dočakajo hrustavke, rdeče rumene,
a tvoja skrb: »Kaj svet bo imel od mene?«

se utopi v vsesplošni ptičji hvali.
Deležen boš krilatega spomina:
za totem vzame škorčja te rodbina.

Portret

Pokopal je dve ženi in vse iluzije,
v vseh išče, kar je nekdaj našel v eni,
sam pa, obrabljen, ni več vseč nobeni,
star pes, ki je ostal brez domačije.

Ah, biti ljubljjen, užiti simpatije,
streti srce še kakšni omoženi,
ves poln življenja ... Tepec nebogljeni
le še s težavo čez svoj čevelj ščije.

Preigral je vse ljubimske in moške vloge
in zdrsnil v bedne hlače Pantalona,
ki je iz njih sam vrag iztepel šalo.

Ženske ga štejejo le med nadloge,
živi, če sploh, ker ne pozna bontona.
Življenje ga je pač na čevelj dalo.

Kot v lunaparku

Kot v lunaparku na železnici strahov:
hitrost, prepadi, rezek trušč, prikazni.
Vse nas je strah, vsi smo že malo blazni,
iz rezkega sveta ni več poti domov.

Brez ciljev smo, živimo le napol,
življenje črvov, žužkov, muh, golazni,
boga ni, so pa strašne božje kazni,
ki trgajo ubogo živo snov.

Tak sem kot vsi, ob sapo in korajžo,
odpravljam se na dokaj dolgo rajžo
še vsega lačen, a že vsega sit,

ves črvojedem, od hrepenenj razrit,
ki me že kuzla liže, ki usiham,
bedak, ves blažen. Blažen, ker še diham.

Lepota, ja!

Lepota, ja! Njo sem ves čas častil,
bil sem zagnan, lepota pa od vraga,
zdaj tudi ta strast več mi ne pomaga,
v meni ni nič in komaj da sem živ.

Koliko zložil sem opek, gradil
ves čas nekakšno zvočno katedralo,
ki v njej vse v zvokih bi se kvišku gnalo ...
Sem res kaj zložil? Sem res kaj zgradil?

Obupan, s prazno dušo in prazno glavo,
kaj naj storim, prepozen za popravo?
Kar je, pač je. Ko voz se v brezno zvrne,

se res lahko še kaj zgodi? Le malo.
Smrt-mežnar še pridrsa v katedralo
in s kajfežem še zadnjo luč utrne.

Kaj praviš, Menart

Moči imam kot kakšna stara baba,
spomin je fuč, korak že mahedrav,
gospod Tamal zanič in potoglav,
napoved za popravo stanja slaba.

Nakrhala me je posvetna raba,
bil sem za vse, zdaj sem nepridiprav.
Ne pomnim več, kdaj sem kak stih skoval.
Le muham starčevskim sem sladka vaba.

Kaj praviš, Menart, ti si tudi star,
v teh pustih letih – naju še kaj čaka?
Je razen klopce zraven čebelnjaka

še kje kakšna razveseljiva stvar?
Nama ostane, ker sva stara spaka,
res le še papca, pupca in denar?

Hamlet

»Pripravljen bodi, to je vse ...« Lahko je reči.
Na kaj pripravljen? No, na smrt. Ampak čigavo?
Na svojo kajpak: da boš nehal tlačiti travo,
ker bo kdaj treba tudi zadnji krog preteči.

Lahko je reči, vendar ni enako zdravo
z Laertom, s kraljem in zastrupljenimi meči
ali z zelenko češnjevca doma na peči.
Sploh je težko kaj reči, kadar gre za glavo.

Reči »pripravljen bodi« komajda pomaga,
in »vsaka zgodba se konča« je brez uspeha,
enako, da je »smrt za vse pravična vaga«.

Le malokdo je, ki mu tu ne pušča streha.
To, da dokončno minemo, je res od vraga.
Ob tem, da nas ne bo nazaj, se pa vse neha.

Nič lažjega

Nič lažjega kot to – biti mrlič.
Prizori stvarstva, tudi najbolj špasi,
so za teboj, že smrtno dolgočasni,
s pozicij smrtnih – onstranski kič.

Tako hitimo tja, čez rob slovesa,
kot da je znani vodoravni nič,
ki nas tam čaka, kak pohleven nič,
pohlevna in zabavna pot v nebesa.

A ni pohleven in še manj zabaven.
Nebitje je brez konca in brez kraja,
skrajno potrpežljiva tiha vaja,

ostati nič, brezdušen, vodoraven,
ki ne zaveda več se položaja,
da svet je tam, kjer njega ni več zraven.

Ne bom

Ne bom se obesil, to ni konec zame,
čeprav ne izide čisto se bilanca,
čeprav mi dolgčas dolge dneve štanca,
ki vlečejo naravnost na dno jame.

Še vedno mi je, da bi se vlačugal,
veselo biksal ga in ga zažigal.
Zato dokler bom še lahko kaj migal,
ni sile, da bi šel in se zagugal.

Prav rad trpim sveta surove cake,
se družim z norci, ki čez svet norijo,
rad spaka sem, kakor so drugi spake,

rad kakor oni zidam utopijo,
razgrinjam in spet vlačim vkup oblake
in rajši crknem, kakor grem adijo.

Podeželanka

Ne, noče, mrha, vdovega poeta.
Ima moža, svoj svet, stvari utečene,
ne menja jih za tega, ki za njo opleta.
Toliko ji pa spet ni zanj, tj. za mene.

Le kaj bi s to poroko pridobila?
Krog višji? V njem bi bolj molčala.
Več novih vlog? A jih ne bi mojstrila.
Preveč naporno, ne, ne, lepa hvala.

Tako mi paše: prva na deželi,
načitana, uspešna, vse prekašam,
moj ljubček priča o moji globini.

Nikar me iz mojega sveta ne seli.
Nič mi ne manjka, zlahka vse prenašam,
še tebe v literarni zgodovini.

Pesnik

Imel je muzo, tako, bolj na šnopec.
Bil je nažgan, ona je komaj stala,
navdihe pa je vzorno šepetala,
sam je dodal kak vzdihec ali hropec

in spet žlampal, žlampal kot rudokopec,
ki na migljaj se mu odpira skala,
da za zakladom bi zaklad mu dala,
žlampal vse dni, če šnopca ne, pa škropec.

Potem so jetra zlezla mu pod rebra,
srce mu v prsih kuhalo je mulo,
grozilo, da mu prsi bo razsulo

kot rebra rajnkega Martina Kebra.
Stran s škropci! Muza se spusti v galopec.
Navdih pa po slovensko – na konopec.

Umetnost soneta

Iznašli so ga mojstri, ga mojstrili,
zato je redko kdo, ki ga obvlada.
Težak je. Stihov dražestna parada
priča o pesnikovi pevski žili:

—kdor zna, zastavi zlepa, nič ne sili,
kot zlepa se sedla kobila mlada,
beseda steče voljno, ljubko, rada
in v ljubkem drncu ljubko se zašpili.

Kljub temu je veččina staromodna;
kdo pa se danes muči še s peresom,
ko čas je gluh in leta vse manj rodna?

Čudaška umetnost, prepojena s stresom,
nekako ni več tisto – ni usodna.
Kot bi se z nogu čohal za ušesom!

Foto: TIHOMIR PINTER

ERVIN FRITZ

Ko smrt loputne

Ko smrt loputne z vrati,
je čas svoj čas končati.
Zdaj boš še malo gnil.

Brez vsakršne bisage,
odet le v smrtne srage,
prenehaš biti živ.

Z vso miselno navlako
potegne te v kloako.
Ne boš se več rodil.

Ko nič te v nič zaniha,
boš nič, ki več ne diha.
Nič, ki je nekdaj bil.

A ko ni žive duše
nazaj več izpod ruše,
tvoj status je kočljiv.

Ko vidiš, da nemara
še bog je zgolj utvara,
ti počí glavni šiv.

Tako te smrt prepriča,
da si le nič sred ničā,
ki ga je nič zalil.

Tako nič norce brije
z vsem, kar iz zemlje klije,
nič, sam neuničljiv.